

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

**МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДЖЕНЬ
З ОСВІТНИХ, ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК**

**Навчально-методичний посібник
(для здобувачів вищої освіти
ступеня доктор філософії (PhD)
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки)**

Рівне–2021

Авторський знак П-30
УДК 37. 0: 001. 82 (072)

Петренко О. Б. Методологія організації досліджень з освітніх, педагогічних наук: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії (PhD) спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. Рівне: РДГУ, 2021. 212 с.

Розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри теорії і методики виховання РДГУ (Протокол № 8 від «30» червня 2021 року).

Рекомендовано до друку науково-технічною радою РДГУ (протокол № 2 від «30» червня 2021 року).

Рецензенти:

Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка;

Ящук І. П. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

© РДГУ, 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Програма навчальної дисципліни «Методологія організації досліджень з освітніх, педагогічних наук».....	5
ЛЕКЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ	16
Змістовий модуль I. Теоретичні засади методології організації досліджень з освітніх, педагогічних наук.....	16
Тема 1. Поняття методології педагогічної науки. Паспорт спеціальності 011 освітні, педагогічні науки.....	16
Тема 2. Види наукових досліджень в галузі освіти.....	37
Тема 3. Методологічні підходи до проведення наукового дослідження з освітніх, педагогічних наук.....	50
Тема 4. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження.....	71
Змістовий модуль II. Методологія організації педагогічних досліджень.....	117
Тема 5. Методологічні засади та науковий апарат дисертаційного дослідження з освітніх, педагогічних наук.....	117
Тема 6. Педагогічний експеримент.....	138
Тема 7. Методологічна культура дослідження.....	157
МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	180
Змістовий модуль I. Теоретичні засади методології організації досліджень з освітніх, педагогічних наук.....	180
Змістовий модуль II. Методологія організації педагогічних досліджень.....	186
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	191
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	193
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	195
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	197

ПЕРЕДМОВА

Інтеграція освітньої галузі України до Європейського освітнього простору вимагає ґрунтовних реформ у вищій школі; впровадження інноваційних форм, методів, технологій навчання згідно з найновішими науковими досягненнями. Організація науково-педагогічної роботи й діяльності здійснюється на відповідних методологічних засадах: принципах, підходах тощо. Отже, майбутній доктор філософії для успішного вирішення поставлених перед ним завдань повинен опанувати методологію організації досліджень з освітніх, педагогічних наук.

Посібник укладено з метою формування методологічної культури здобувачів ступеня (PhD) щодо здійснення науково-дослідної роботи та забезпечення поглибленої теоретичної та технологічної підготовки здобувачів ступеня (PhD) до написання науково-дослідницьких робіт з урахуванням сучасних вимог до рівня і якості наукових досліджень.

Матеріал посібника сприятиме формуванню у здобувачів ступеня (PhD) наукового світогляду, методологічної культури; оволодінню методикою проведення наукового дослідження з освітніх, педагогічних наук; прищепленню студентам умінь та навичок науково-дослідної діяльності; розширенню наукової ерудиції майбутнього фахівця-педагога вищої школи; формуванню вмінь працювати з науковими джерелами, інформаційними системами, оформляти та презентувати результати наукових досліджень; розвитку творчих якостей особистості, здатності до інноваційної діяльності.

Навчально-методичний посібник має чітку структуру і складається з передмови, програми навчальної дисципліни, лекційного матеріалу, матеріалу до практичних занять, завдань для самостійної роботи, критеріїв оцінювання результатів навчання, підсумкового контролю, термінологічного словника.

Посібник адресовано здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD), докторантам та науково-педагогічним працівникам.

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Методологія організації досліджень
з освітніх, педагогічних наук»

Програма вивчення навчальної дисципліни «Методологія організації досліджень з освітніх, педагогічних наук» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Галузь знань 01 Освіта/педагогіка, спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі ОНП. У навчальному плані підготовки здобувачів «третього (освітньо-наукового) рівня освіти ОНП Освітні, педагогічні науки навчальна дисципліна «Методологія організації досліджень з освітніх, педагогічних наук» займає місце поряд з навчальними дисциплінами «Актуальні проблеми освіти й педагогічної науки», «Професійно-педагогічна компетентність викладача закладу вищої освіти», «Теорія і методика викладання у вищій школі».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль I. Теоретичні засади методології організації досліджень з освітніх, педагогічних наук

Змістовий модуль II. Методологія організації педагогічних досліджень.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Методологія організації дослідження з освітніх, педагогічних наук» полягає в розвитку у майбутніх PhD методологічної культури, у формуванні необхідних для науково-дослідницької діяльності компетентностей, цілісної системи наукових знань про методологічні підходи до проведення наукового дослідження з освітніх, педагогічних наук; в оволодінні здобувачами методами наукового дослідження й методологією організації педагогічних досліджень.

Основними **завданнями вивчення навчальної дисципліни** «Методологія організації дослідження з освітніх, педагогічних наук» є:

- засвоєння здобувачами ступеня PhD предмета, призначення та основних функцій методології наукового пізнання;
- усвідомлення здобувачами ступеня PhD специфіки наукового дослідження з освітніх, педагогічних наук, видів наукових досліджень в галузі освіти/педагогіки;

- розуміння методологічних підходів до проведення наукового дослідження з освітніх, педагогічних наук;
- засвоєння методів наукового дослідження з освітніх, педагогічних наук;
- оволодіння методологічною культурою дослідника педагогічної науки, формування компетенцій, що сприятимуть ефективному здійсненню науково-дослідної діяльності;
- розвиток особистості майбутнього науковця, формування уміння здійснювати методологічну рефлексію.

2. Очікувані результати навчання (базуються на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою, та деталізуються)

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної науково-педагогічної та дослідницько-інноваційної освітньої діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики; застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення в галузі освіти й педагогіки.

Загальні компетентності (ЗК)

1) здатність здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різних джерел, користування бібліотеками (традиційними і електронними), професійно володіти основними методами, способами і засобами зберігання й обробки інформації; використання інформаційних ресурсів, які знаходяться у відкритому доступі наукометричних баз Scopus та Web of Science **(ЗК 3)**;

2) здатність технологічно грамотно планувати і здійснювати роботу над дисертацією з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення наукових завдань, моделювання, моніторингу та опрацювання результатів експерименту; коректно інтерпретувати й презентувати його результати **(ЗК 4)**;

3) здатність кваліфіковано відобразити результати дисертації в наукових статтях і тезах, професійно презентувати результати на наукових конференціях, семінарах, симпозіумах як вітчизняних так і міжнародних; дотримуватися академічної доброчесності у наукових дослідженнях, авторського і суміжних прав інтелектуальної власності, здійснювати реєстрацію прав інтелектуальної власності; діяти на основі

етичних міркувань (мотивів) **(ЗК 5)**;

4) здатність розробляти наукові проекти та управляти ними, ініціювати організацію досліджень в галузі науково-дослідницької й інноваційної діяльності та складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, управляти часом, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт **(ЗК 6)**;

5) здатність діяти ініціативно, соціально відповідально та свідомо, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, ефективно працювати в команді, цінувати та поважати різноманітності та мультикультурність, усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми **(ЗК 8)**.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

1) здатність здобувати наукові знання за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, за якою здобувач проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, орієнтуватися в сучасній нормативно-правовій базі розвитку освіти, актуальних тенденціях освітньої політики в Україні, застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення зарубіжної й вітчизняної освіти й педагогіки, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку **(ФК 1)**;

2) здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем в галузі професійної науково-педагогічної та дослідницько-інноваційної освітньої діяльності, адекватно обирати й застосовувати сучасну методологію, методи й інструменти організації досліджень з освітніх, педагогічних наук для синтезу та аналізу складних систем та явищ, використовувати наявні, модифікувати та створювати нові педагогічні технології для виконання завдань дослідження, перевіряти їх ефективність **(ФК 2)**;

3) здатність ефективно збирати, опрацьовувати, узагальнювати та всебічно аналізувати інформацію про педагогічні явища і процеси, здійснювати перевірку якості педагогічної інформації; здатність до побудови тлумачно-інтерпретаційних моделей для пояснення освітніх явищ і процесів, переосмислення наявних та створення нових знань та/або професійних практик у сфері науково педагогічної діяльності **(ФК 6)**;

4) здатність до різновекторного історико-педагогічного аналізу (історико-логічний, компаративний, ретроспективний, персоналістичний), до опрацювання джерельної бази дослідження; здатність адаптовувати та екстраполювати ідеї видатних педагогів у сучасну педагогічну практику, використовувати синергетичний підхід

до осмислення освітніх, педагогічних явищ і процесів **(ФК 7)**;

5) здатність здійснювати планування, організацію й експертизу науково-педагогічних досліджень, моніторинг власних наукових результатів, володіти діагностичним інструментарієм оцінки результатів експериментальної роботи, організовувати педагогічний експеримент, адекватно використовувати методи математичної статистики, оцінювати наукову та практичну цінність завдань, які вирішуються у власному педагогічному дослідженні **(ФК 9)**.

Програмні результати навчання

1) демонструвати універсальні навички дослідника: уміння критично й абстрактно мислити, аналізувати, інтерпретувати, узагальнювати й оцінювати результати науково-дослідницької діяльності, генерувати нові ідеї (креативність) **(ПРН 2)**;

2) володіти навичками усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською та іноземними мовами у вітчизняному та міжнародному освітньому просторі; повного розуміння іншомовних професійних та навчальних публікацій з відповідної тематики **(ПРН 3)**;

3) демонструвати уміння і навички здійснювати пошук та критично аналізувати інформацію з різних джерел, користуватися бібліотеками, базами даних, інформаційними ресурсами, які знаходяться у відкритому доступі наукометричних баз Scopus та Web of Science **(ПРН 4)**;

4) застосовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури **(ПРН 5)**;

5) ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові проекти та управляти ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень; управляти часом, проявляти гнучкість у прийнятті рішень, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт **(ПРН 6)**;

6) демонструвати сформованість компетентностей, достатніх для розуміння методології та здійснення педагогічного дослідження; для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи у вигляді наукових публікацій до фахових видань категорії А та Б **(ПРН 8)**;

7) демонструвати поглиблені знання за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки: нормативно-правова база, основні педагогічні концепції, термінологія, історія розвитку, сучасний стану знань з проблеми у власних дослідженнях та викладацькій практиці **(ПРН 9)**;

8) застосовувати системний підхід, інтегруючи знання з інших дисциплін під час розв'язання завдань та проведення досліджень з обраної спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки; формувати структуру дисертаційного дослідження та рубрикацію його змістового наповнення **(ПРН 10)**;

9) демонструвати дотримання правил академічної доброчесності у наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності; підготувати запит на видачу документів, що засвідчують право автора; діяти на основі етичних міркувань (мотивів) **(ПРН 13)**;

10) демонструвати уміння та навички створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях; брати участь у наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію на конференціях, семінарах та форумах (ПРН 14);

11) демонструвати лідерство та здатність як до автономної, так і командної роботи під час реалізації проєктів, до визначеності і наполегливості щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань; здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ПРН 16).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години (4 кредити ЄКТС).

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Теоретичні засади методології організації досліджень з освітніх, педагогічних наук

Тема 1. Поняття методології педагогічної науки. Паспорт спеціальності 011 освітні, педагогічні науки

1) Сутність понять «методологія», «методологія науки», «методологія педагогіки».

2) Рівні та функції методології.

3) Методологія педагогіки й нормативно-правове регулювання в сфері освіти.

4) Наукове дослідження в галузі освіти як процес і результат наукової діяльності.

5) Основні напрями досліджень зі спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Паспорт спеціальності 011 освітні, педагогічні науки.

Тема 2. Види наукових досліджень в галузі освіти

1) Класифікація наукових досліджень за їх характером і змістом (природничі, технічні, суспільні, гуманітарні).

2) Теоретичні та емпіричні (залежно від використовуваних методів дослідження).

3) Якісні та кількісні дослідження (залежно від типу даних, якими оперують).

4) Фундаментальні та прикладні (залежно від характеру запитань, на які вони дають відповідь).

5) Дослідження у галузі загальної педагогіки; дослідження історико-педагогічного процесу; порівняльно-педагогічні

дослідження.

Тема 3. Методологічні підходи до проведення наукового дослідження з освітніх, педагогічних наук

- 1) Методологічний підхід: проблема трактування поняття.
- 2) Підходи у вивченні педагогічних явищ загальнонаукового й конкретно–наукового рівня методології педагогіки.
- 3) Методологічні підходи, що належать до рівня методики дослідження.
- 4) Методологічні підходи до історико-педагогічного дослідження.
- 5) Дисциплінарний, мультидисциплінарний, міждисциплінарний та трансдисциплінарний підходи.

Тема 4. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження

- 1) Поняття про метод наукового пізнання. Класифікація методів, що використовуються у педагогічних дослідженнях. Підходи до класифікації методів дослідження (Е. І. Моносзон, В. П. Давидов, А. А. Киверляг, М. А. Данилов, Б. С. Гершунський, М. М. Фіцула, С. У. Гончаренко, В. І. Загвязинський).
- 2) Роль теоретичних методів дослідження у науковому дослідженні. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика.
- 3) Емпіричні методи науково-педагогічних досліджень, їх сутність та класифікація.
- 4) Порівняльно–історичні методи педагогічного дослідження.
- 5) Соціологічні методи дослідження.
- 6) Поняття про модель та моделювання. Призначення моделей у науковому дослідженні.
- 7) Методи математичної статистики у педагогічних дослідженнях.
- 8) Методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.
МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ**

Тема 5. Методологічні засади та науковий апарат дисертаційного дослідження з освітніх, педагогічних наук

- 1) Понятійний і змістовний аспекти обґрунтування дисертаційного дослідження.
- 2) Структура обґрунтування дисертаційного дослідження з освітніх, педагогічних наук.

- 3) Проектування поняттєво-категоріального апарата дисертаційного дослідження.
- 4) Понятійні проблеми дисертаційних досліджень з освітніх, педагогічних наук.

Тема 6. Педагогічний експеримент

- 1) Сутність педагогічного експерименту.
- 2) Структура педагогічного експерименту.
- 3) Етапи педагогічного експерименту (констатувальний, формувальний, контрольний).
- 4) Планування експерименту (постановка завдань, вибір необхідного числа експериментальних факторів, вибірка, визначення тривалості, фіксування даних).
- 5) Програма педагогічного експерименту.

Тема 7. Методологічна культура дослідження

- 1) Роль особистості вченого в педагогічній науці.
- 2) Наукові школи.
- 3) Культура педагога-дослідника.
- 4) Наукова етика. Некоректні запозичення.
- 5) Дисертація зі спеціальності 011 освітні, педагогічні науки як об'єкт охорони інтелектуальної власності.
- 6) Самопрезентація дисертанта як особистості й дослідника.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

- 1) Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень: навчал. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
- 2) Богуславский М. В. История педагогики: методология, теория, персоналии: моногр. Москва: ФГНУ ИТИП РАО, Издательский центр ИЭТ, 2012. 436 с.
- 3) Борытко Н. М. Методология и методы психолого-педагогических исследований: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва: Академия, 2008. 320с.
- 4) Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Київ – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 278с.
- 5) Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2019. 368 с.
- 6) Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. І. та ін. Методологія та організація наукових досліджень: навч. Посіб. / Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>

7) Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

URL:

https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf

8) Калакура Я. С. Методологія історіографічного дослідження: наук.-метод. посіб. Київ: Київ. ун-т, 2016. 319 с.

9) Краевский В. В. Методология педагогики: новый этап: учеб. пособие для студ. высш. учеб. Заведений. Москва: Издат. центр «Академия», 2006. 400 с.

10) Мальська М. П. Організація наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 136 с.

11) Вадимський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

12) Методология педагогики: понятийный аспект: монографический сборник научных трудов / отв. ред. Е. В. Ткаченко, М. А. Галагузова. Москва: Издательский центр АНОО «ИЭТ», 2014. Вып. 1. 212 с.

13) Методологія наукових досліджень [Текст]: Київ НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.

14) Науково-педагогічне дослідження: навчальний посібник для магістрантів / Укладачі: Н. Н. Чайченко, О. М. Семенов, Л. М. Артюшкіна, О. М. Рудь. Суми: СОІППО, 2015. 190 с. URL: http://www.soippo.edu.ua/images/%D0%9F%D1%80%D0%BE_%D0%9D%D0%90%D0%A1/%D0%90%D0%B1%D1%96%D1%82%D1%83%D1%80%D1%96%D1%94%D0%BD%D1%82%D1%83/%D0%9D%D0%90%D0%A3%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%9E_%D0%9F%D0%95%D0%94_%D0%94%D0%9E%D0%A1%D0%9B%D0%86%D0%94%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF.pdf

15) Тверезовська Н. Т., Сидоренко В. К. Методологія педагогічного дослідження: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ: ЦНЛ, 2017. 440 с.

16) Хриков Є. М. Методологія педагогічного дослідження: монографія: Харків: 2018. 294 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4827/1/khrikov.pdf>

17) Юдина О. И. Методология педагогического исследования: учебное пособие. Оренбургский гос. ун-т. Оренбург: ОГУ, 2013. 141 с.

Допоміжна:

1) Ваховський Л. Ц. Методологія дослідження історико-педагогічного процесу: постановка проблеми. *Шлях освіти*. 2005. No 2.

С. 7–11.

2) Дмитренко Т. О., Яресько К. В. Методологічні засади науково–педагогічного дослідження: системний і багатовимірний аналіз. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2012. № 37. С. 25–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2012_37_6

3) Зінченко В. П. Методологічні засади дослідження процесу формування профорієнтаційної компетентності педагога. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер.: Педагогічні науки*. 2019. Вип. 1. С. 40–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2019_1_6

4) Петренко О. Б. Навчальна дисципліна «Методологія організації дослідження з освітніх, педагогічних наук» в підготовці доктора філософії. *Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (12–13 листопада 2020 року, м. Суми)*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С.410–412. URL: https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Proceedings_ED_21stCent-2020.pdf

5) Пліско Є. Методологія історико-педагогічних досліджень. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2019. № 1. С. 179–187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pippo_2019_1_20

6) Сисоева С. О., Кристочук Т. Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти. АПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. 460 с.

7) Сухомлинська О. В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. Київ: АПН, 2003. 68 с.

8) Хом'юк І. В. Використання методів математичної статистики в педагогічних дослідженнях. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2013. Вип. 14. С. 250–256. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppo_2013_14_50

9) Цюра С. Особливості методології порівняльних досліджень. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2013. № 2–3. С. 7–13.

10) Чопик Ю. Історіографія педагогічної компаративістики: проблема методології дослідження. *Педагогічний дискурс*. 2016. Вип. 21. С. 181–187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/0peddysk_2016_21_36

11) Щука Г. П. Методологічні основи порівняльно-педагогічних досліджень. *Науковий вісник Донбасу*. 2012. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_2_10

Інформаційні (інтернет) ресурси

- 1) Вимоги до оформлення дисертації
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>
- 2) Десять порад майбутнім здобувачам наукових ступенів
<https://www.perspektyva.in.ua/naukovyj-prostir/porady-naukovtsy/desyat-porad-majbutnim-zdobuvacham-na/>
- 3) Коротка характеристика етапів процесу уписання та захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук
<https://www.perspektyva.in.ua/naukovyj-prostir/porady-naukovtsy/korotka-harakterystyka-etapiv-protse/>
- 4) Наукова бібліотека РДГУ: <http://library.rshu.edu.ua/>
- 5) Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF>
- 6) Порядок проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-%D0%BF>
- 7) Форми документів атестаційної справи здобувача ступеня доктора філософії
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-19>

Навчальне видання

**Методологія організації досліджень
з освітніх, педагогічних наук**

**Навчально-методичний посібник
(для здобувачів вищої освіти
ступеня доктор філософії (PhD)
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки)**

Комп'ютерний набір та верстка: Бабяр А. А.

Підписано до друку: 30.06.2021
Тираж 50 прим.
Замовлення №33–19/21

Кафедра теорії і методики виховання РДГУ.
Україна, 33000,
м. Рівне, Пластова, 29.
Тел. **(0362) 63-33-34**

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
VPM-ПОЛІГРАФ
вул. Київська, 36, м. Рівне, 33027;
тел.: 0800-33-51-57